Punkt 9: Fredningsforslag for Brænde Ådal

24/6337

Indstilling

Miljø, Teknik og Planudvalget indstiller, at Assens Kommune ikke skal være medrejser af en fredning af Brænde Ådal.

Økonomiudvalget anbefaler indstillingen.

Beslutningstema

Danmarks Naturfredningsforening har den 22. maj 2024 spurgt, om Assens Kommune vil være med til at rejse fredning af Brænde Ådal. Byrådet skal træffe beslutning om dette.

Sagsfremstilling

Danmarks Naturfredningsforening har besluttet at rejse en fredningssag for Brænde Ådal fra Brænde Mølle til Aarup. Hovedparten ligger i Assens Kommune, mens en mindre del ligger i Middelfart Kommune. Der er hovedsageligt tale om beskyttede naturområder langs Brænde Å. Området er ca. 232 ha stort. Det meste er privat. Naturstyrelsen ejer ca. 23 ha. En foreløbig afgrænsning ses på kortbilaget.

Baggrunden for fredningsformålet er:

- At styrke naturindholdet.
- At bevare de landskabelige og geologiske værdier.
- At sikre offentlighedens nuværende adgang.

Danmarks Naturfredningsforening, kommunalbestyrelserne og Miljøministeren kan sammen eller uafhængigt af hinanden rejse en fredningssag.

Danmarks Naturfredningsforening har inviteret Assens og Middelfart Kommuner til at være med til at rejse fredningen. Danmarks Naturfredningsforening ønsker at rejse fredningen inden årets udgang. En fredningssag tager normalt en årrække og skal igennem flere instanser, hvor lodsejerne vil have mulighed for at klage. Nedgang i handelsværdi erstattes skattefrit.

Den 14. maj afholdt Danmarks Naturfredningsforening et dialog- og informationsmøde i Kerte Forsamlingshus med lodsejerne i området. Administrationen fra Assens og Middelfart Kommuner deltog uden aktiv deltagelse. Danmarks Naturfredningsforening gjorde

opmærksom på, at mødet bliver afholdt tidligt i processen for, at lodsejere kan komme med input. Da der er tale om et forslag, kan afgrænsningen og indholdet fortsat ændre sig.

DN holdt et oplæg om:

- Fredninger generelt.
- Baggrunden for og de foreløbige tanker om fredningsforslaget.
- Det videre forløb.

Efterfølgende var der spørgsmål og debat. Her følger tre nedslag fra lodsejerne:

- Det stod ikke helt klart, hvad formålet med fredningen er.
- Det er svært at overskue omfanget, når man ikke kender det endelige indhold.
- DN bør i stedet have dialog med den enkelte lodsejer og lave frivillige aftaler for at styrke naturindholdet.

Ved at være med til at rejse fredningssagen er der mulighed for at indarbejde kommunens ønsker. Det kan for eksempel være et ønske om binde stiforløb sammen eller etablere faciliteter til naturoplevelser.

Kommunen lægger generelt vægt på at indgå frivillige aftaler med private lodsejere for at sikre lokal forankring til et givent naturprojekt. En ulempe ved at være medrejser af fredningen kan blive, at et fremtidigt samarbejde og muligheden for at indgå frivillige aftaler med lodsejere i området bliver mere trægt.

Uanset om kommunen er medrejser eller ej, vil en fredning give kommunen ret til at gennemføre naturpleje i området. Det kan ske, når kommunen har lavet en plejeplan for hele eller dele af området.

Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022).

Plejebekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 924 af 27. juni 2016).

Økonomi

Normalt skal kommunen dække 25 % af erstatningerne uanset om kommunen er medrejser eller ej. Staten finansierer den resterende del.

Beslutningskompetence

Byrådet.

Beslutning Miljø Teknik og Planudvalget den 04-06-2024

Miljø, Teknik og Planudvalget indstiller, at Assens Kommune ikke skal være medrejser af en fredning af Brænde Ådal.

Beslutning Økonomiudvalget den 17-06-2024

Indstillingen anbefales.

Beslutning Byrådet den 26-06-2024

Indstillingen godkendt.

Bilag

Invitation til samarbejde om fredningsforslag

Kort - forslag til afgrænsning

Præsentation fra møde den 14. maj 2024

Fraværende

Afbud

Dato: 22. maj 2024

Danmarks Naturfredningsforening

Til Assens og Middelfart kommuner

Invitation til samarbejde om fredning af Brænde Ådal

Danmarks Naturfredningsforening har besluttet at rejse en fredningssag for Brænde Ådal på en strækning fra Brende Mølle til Aarup.

Baggrunden er et ønske om at sikre og forbedre især natur- og landskabsværdierne, og en fredning vil på mange punkter understøtte både Grønt Danmarkskort og øvrige natur- og landskabsudpegninger i kommuneplanerne.

Danmarks Naturfredningsforening afholdt den 14. maj 2024 dialog- og informationsmøde med lodsejerne. Det har været vigtigt for os at involvere lodsejerne tidligt i processen, så lodsejerne er vidende om, at der vil blive udarbejdet et fredningsforslag. Repræsentanter fra kommunernes forvaltning deltog ligeledes i mødet.

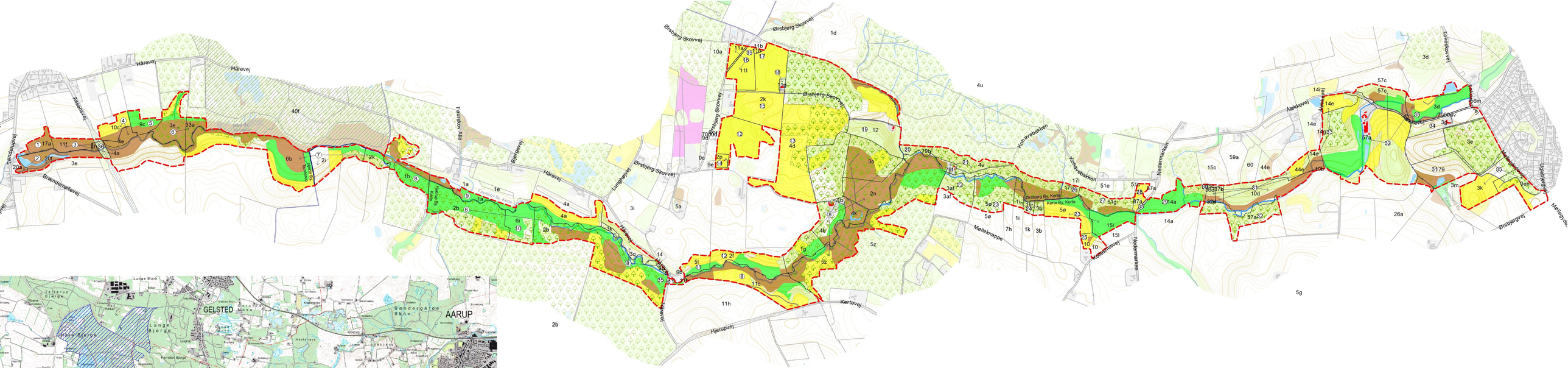
Vedhæftede kort viser den foreløbige afgrænsning af det areal, som foreningen ønsker at foreslå fredet.

Vedhæftet er også en kopi af det oplæg, som blev holdt på dialogmødet.

Vi håber, at Assens og Middelfart Kommuner har mulighed for at samarbejde på forvaltningsniveau for at kvalificere fredningsforslaget samt lyst til at være medrejser på fredningssagen, og ser frem til at en tilbagemelding.

Med venlig hilsen

Lena Bau, fredningsmedarbejder
31 10 95 37, lena@dn.dk

Hårevej
Ørsbjerg Skovvej
Lungevej
Kertevej
Hjerupvej
Kohavrebakken
Nedermarken
Mellemknappe
Kobberhusvej
Ørsbjergvej
Tokkeskovvej
Ålækkevej
Brandelmosevej
Faurskov Allé
Bøllevej
Ørsbjerg By, Kerte
Kerte By, Kerte
1a
1b
1d
1e
1h
2b
2k
3a
3d
3e
3i
4a
4b
4k
4u
5a
5z
5g
6b
6i
7h
9c
9e
10a
11b
11c
11h
12
14
15
19
20
26a
40f
59a
60
GELSTED
AARUP
Lunge Bjerge
Ørsbjerg Skov
Nedermark
Favrskov Bjerge
Skydebjerg
Ørsbjerg
Hendebjerg Skov
Billeskov Skov
Sendergårde Skov

Dialog- og informationsmøde om kommende forslag til fredning af Brænde Ådal

14. maj 2024

Forslag til dagsorden

Danmarks Naturfredningsforening

- Præsentation
- Orientering om fredninger generelt
- Baggrunden for og de foreløbige tanker om fredningsforslaget
- Orientering om det videre forløb
- Spørgsmål og bemærkninger

Præsentation

Danmarks Naturfredningsforening

Lena Bau – fredningsmedarbejder i Danmarks Naturfredningsforenings sekretariat

Repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforenings lokale afdelinger, Assens og Middelfart

Om Danmarks Naturfredningsforening:

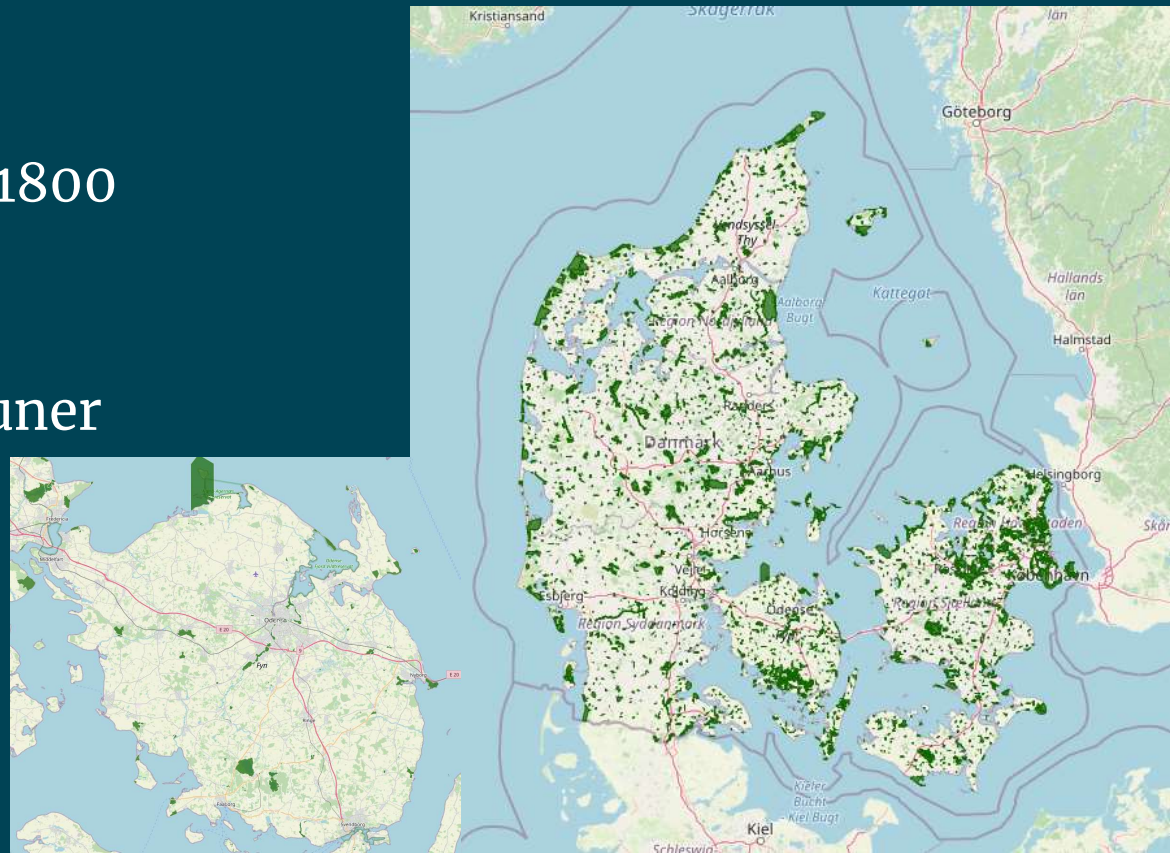
- **Stiftet i 1911**
- **Første naturfredningslov i 1917, siden 1937 ret til at foreslå fredninger**
- **Har ca. 135.000 medlemmer**
- **Arbejder for at være "naturens stemme"**

107 år med fredning

Danmarks Naturfredningsforening

Omkring:

- Knap 5% fredet
- Ca. 4400 fredninger – heraf ca. 1800 omkring kirker
- DN bag 7 ud af 10 fredninger
- DN rejser 4-6 nye forslag årligt
- Halvdelen sammen med kommuner
- 85-90 % gennemføres

Retten til at foreslå nye fredninger

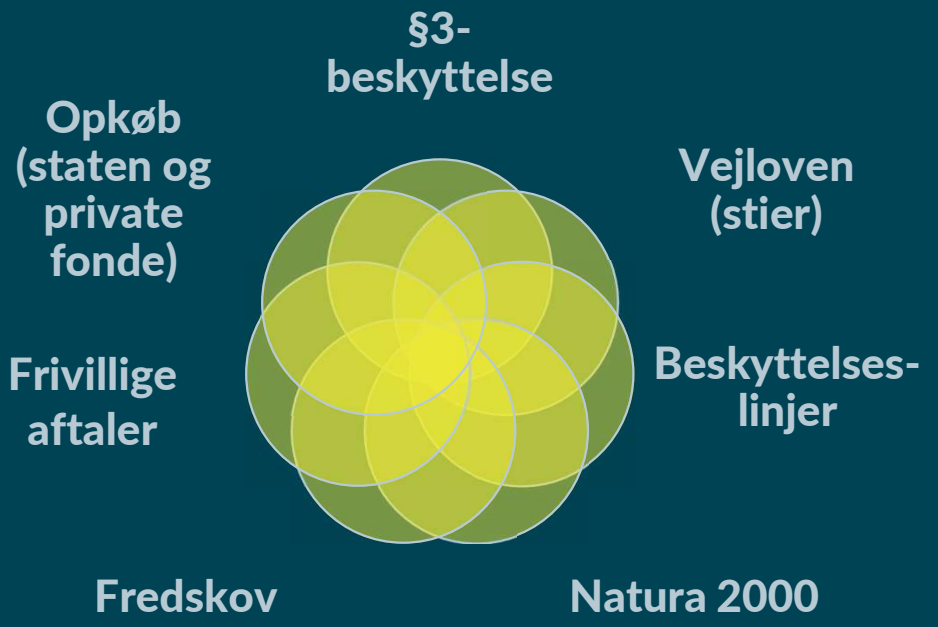
Danmarks Naturfredningsforening

- Miljøministeren
- Kommunalbestyrelserne
- Danmarks Naturfredningsforening

Hvad kan en fredning, som andre virkemidler ikke kan?

Danmarks Naturfredningsforening

- Supplerer andre virkemidler (plejeret)
- Går på tværs af anden areallovgivning
- Præcis regulering
- Er varig
- Kompenserer lodsejerne én gang for alle
- Bred anerkendelse i befolkningen

Fredninger er forskellige

Danmarks Naturfredningsforening

”Skræddersys” til det enkelte område, indenfor naturbeskyttelseslovens formål:

1. at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier,

2. at forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder, der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesser, og

3. at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet.

Besluttet at foreslå fredning af Brænde Ådal

Danmarks Naturfredningsforening

Princip-beslutning i Danmarks Naturfredningsforenings Hovedbestyrelse

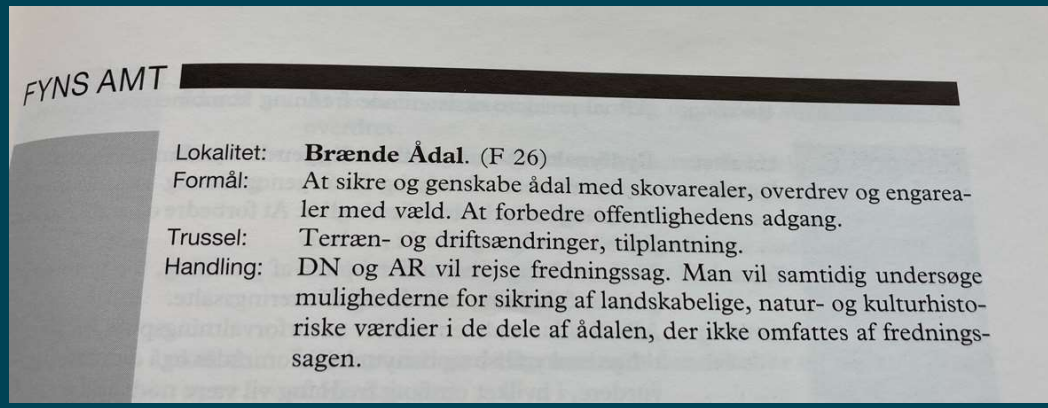
Indhold og afgrænsning er endnu ikke lagt fast

Vigtigt for os at gå i dialog med jer og orientere jer tidligt i processen

Hvorfor Brænde Ådal?

Danmarks Naturfredningsforening

- Stort sammenhængende naturområde med værdifuld natur – og stort potentiale for endnu mere
- Store landskabelige værdier
- Geologiske værdier af national betydning
- Stor rekreativ værdi, ikke mindst ved Aarup

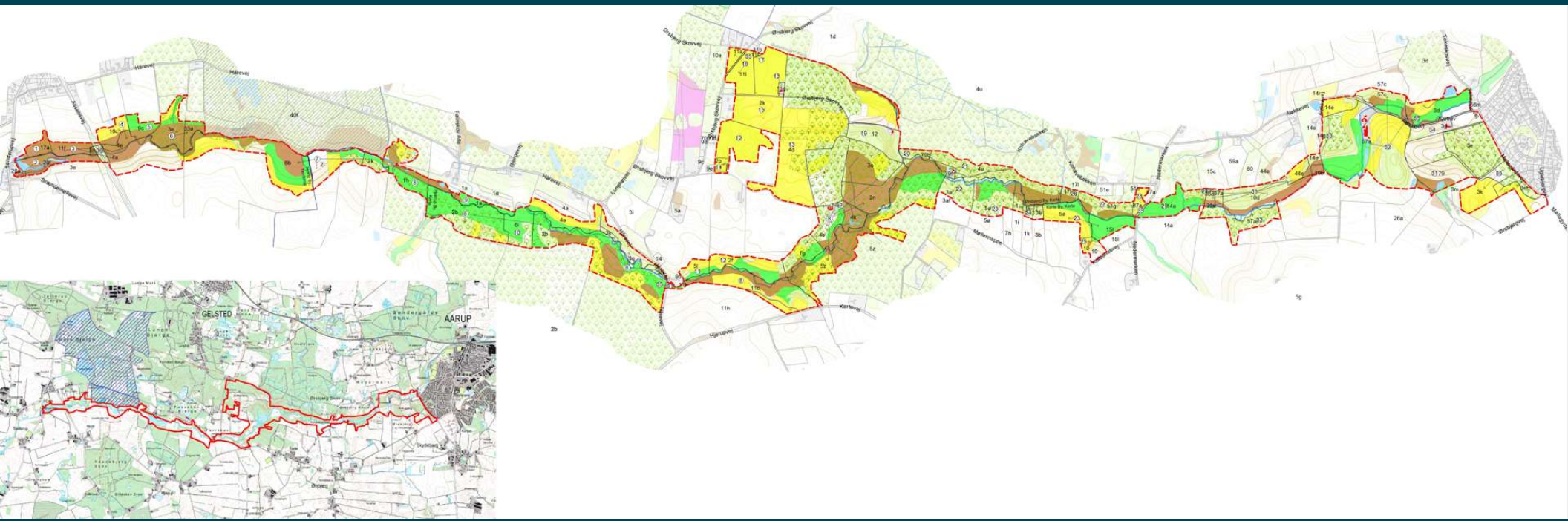

FYNS AMT

Lokalitet: **Brænde Ådal**. (F 26)
Formål: At sikre og genskabe ådal med skovarealer, overdrev og engarealer med væld. At forbedre offentlighedens adgang.
Trussel: Terræn- og driftsændringer, tilplantning.
Handling: DN og AR vil rejse fredningssag. Man vil samtidig undersøge mulighederne for sikring af landskabelige, natur- og kulturhistoriske værdier i de dele af ådalen, der ikke omfattes af fredningssagen.

Afgrænsningen ligger endnu ikke helt fast

Danmarks Naturfredningsforening

Cirka 232 hektar

Naturværdierne

Danmarks Naturfredningsforening

Arter

Danmarks Naturfredningsforening

Din søgning gav

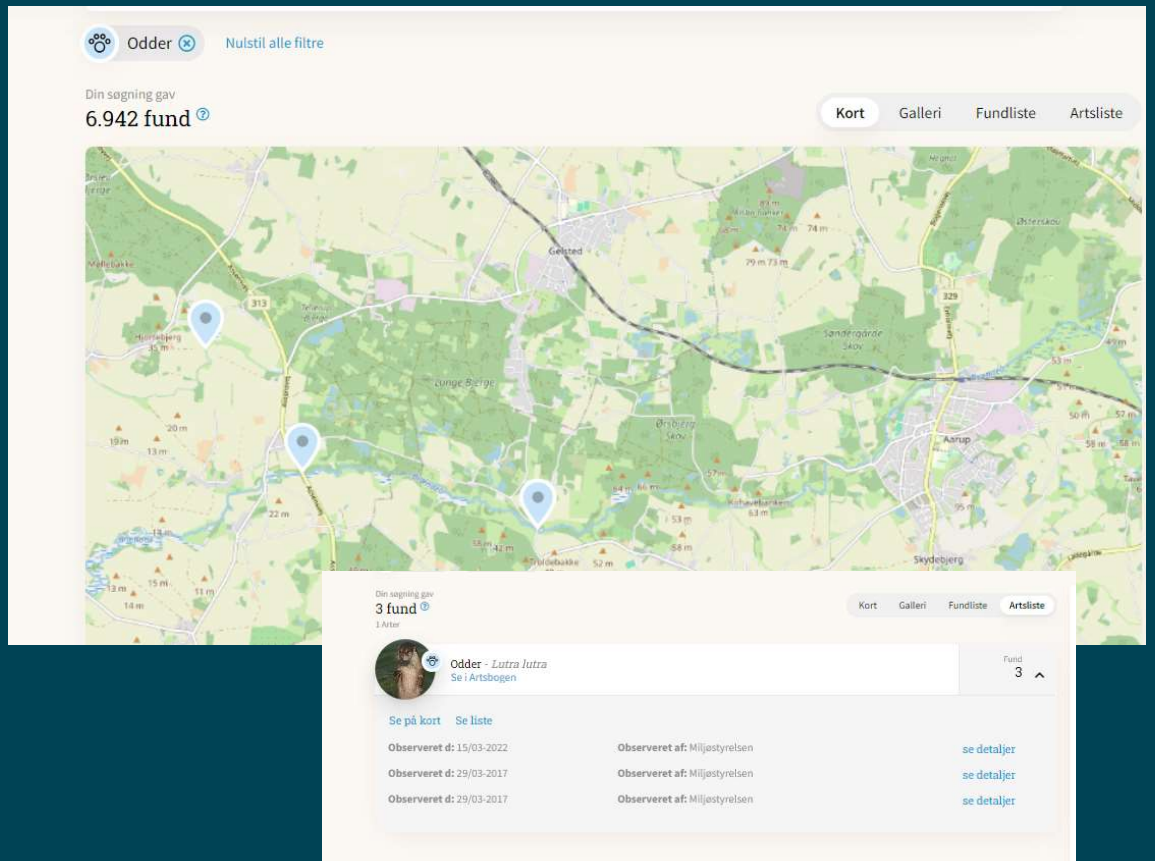
416 fund

62 Arter

62 rødlistede arter

Arter

Danmarks Naturfredningsforening

Må betragtes som uddøde:

Salep-gøgeurt
Hvid sækspore
Sump-hullæbe
Engperlemorsommerfugl
Rødlig perlemorsommerfugl
Spættet bredpande

Måske forsvundet?

Skov-gøgelilje (2011)
Engblomme (2006)

Planmæssige udpegninger
Grønt Danmarkskort

Danmarks
Naturfredningsforening

Retningslinjer -GDK

Danmarks Naturfredningsforening

6.5.1 Prioritering af naturindsatsen inden for Grønt Danmarkskort

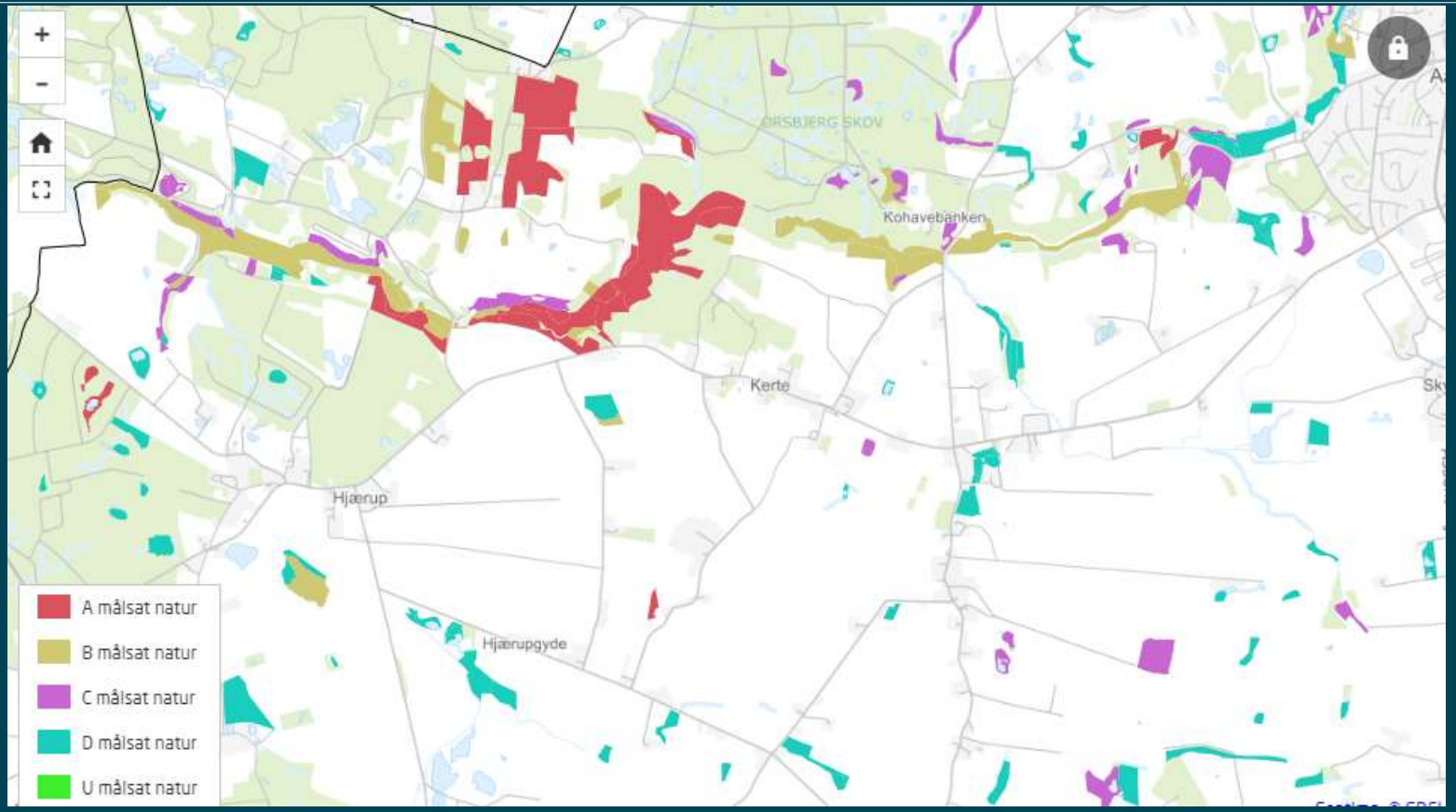
I områder udpeget til Grønt Danmarkskort skal ubrudte og uforstyrrede natursammenhænge samt spredningsmulighederne for det vilde dyre- og planteliv bevares og om muligt forbedres.

Naturnetværket søges udviklet - også på tværs af kommunegrænser.

Beskyttelseshensyn og interesser, der sikrer og styrker det grønne danmarkskorts biologiske mangfoldighed, vægtes højest.

Planmæssige udpegninger
Assens – naturkvalitet

Danmarks
Naturfredningsforening

Danmarks
Naturfredningsforening

Formål med naturkvalitetsmål

Naturkvalitetsmålene sætter rammerne for kommunens administration af de beskyttede naturområder i forbindelse med at meddele tilladelse til projekter, der kan påvirke naturen, samt for at prioritere aktive indsatser for at bevare, forbedre og udbygge naturområderne i kommunen.

Aktive indsats

Kommunens aktive indsats for at styrke og forbedre naturgrundlaget omfatter primært:

- Naturforvaltning - herunder naturpleje
- Naturgenopretning
- Fredninger
- Formidling
- Øvrige initiativer på andre områder, såsom vandmiljø og grundvandsområderne (våde enge og skovrejsning)

Kommunens indsats til opfyldelse af naturkvalitetsmålene vil især blive koncentreret inden for Grønt Danmarkskort. De højest målsatte naturområder og sammenhængende planer, der understøtter naturgrundlaget for større områder inden for dette netværk, gives særlig høj prioritet. Det gælder tilsvarende, at indsatsen særligt målrettes potentielle naturområder og potentielle forbindelser.

I plejeindsatsen og i særlige tilfælde genopretningsprojekter vil kommunen dog desuden lægge vægt på efter behov at medtage højt målsatte lokaliteter, der ligger uden for netværket. Retningslinjekort 6.12 giver en oversigt over, hvorledes indsatsen vil blive prioriteret i forhold til de målsatte naturområder.

Planmæssige udpegninger Middelfart – naturkvalitet

Danmarks Naturfredningsforening

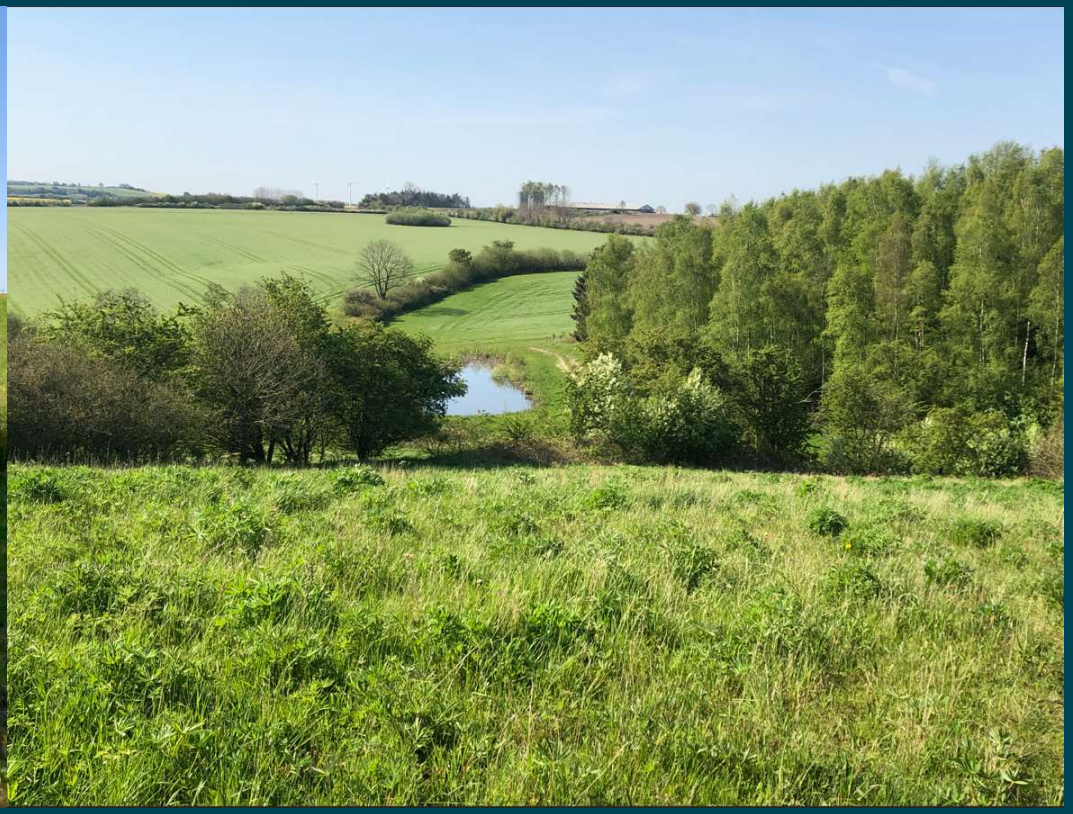
Danmarks Naturfredningsforening

Målsætningsgruppe	Miljøer/drift/ påvirkninger	Indsats
A – MÅLSÆTNING Områder er international eller national betydning Områderne skal være egnede som levested og spredningskilde for betydende bestande af naturtypernes karakteristiske dyre- og plantearter herunder meget sjældne arter internationalt, nationalt eller regionalt set.	Mulighed for de naturlige fysiske og kemiske processer og derved skabte tilstande* med mindre, det vil skade de prioriterede naturværdier**. Kontinuitet i områdets tilstand enten som naturlig succession eller ekstensiv drift*** betinget af konkrete vurderinger af aktuelle og potentielle værdier.	Områderne har højeste prioritet inden for genopretning, udbygning og pleje herunder også forureningsbegrænsende tiltag og genskabelse af naturlig hydrologi til sikring af, at målsætningerne er opfyldt.
B – MÅLSÆTNING Områder af national eller regional betydning Områderne skal være egnede som levested og spredningskilde for naturtypernes karakteristiske dyre- og plantearter, herunder sjældne arter nationalt eller regionalt set.	Mulighed for de naturlige fysiske og kemiske processer og derved skabte tilstande* med mindre, det vil skade de prioriterede naturværdier**. Kontinuitet i områdets tilstand enten som naturlig succession eller ekstensiv drift*** betinget af konkrete vurderinger af aktuelle og potentielle værdier.	Områderne har meget høj prioritet inden for genopretning, udbygning og pleje herunder forureningsbegrænsende tiltag og genskabelse af naturlig hydrologi til sikring af, at målsætningerne er opfyldt.

Landskabsværdierne

Danmarks Naturfredningsforening

Planmæssige udpegninger Landskab

Danmarks Naturfredningsforening

Retningslinje for bevaringsværdige landskaber

De bevaringsværdige landskaber skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg.

6.3.8 Særligt værdifulde landskaber

I de særligt værdifulde landskaber skal hensynet til at beskytte eller forbedre landskabets karaktergivende strukturer og elementer vægtes højt. Ændringer må kun i ganske ubetydeligt omfang forringe eller forstyrre landskabets geologiske, kulturhistoriske eller naturbetingede kvaliteter.

De geologiske værdier

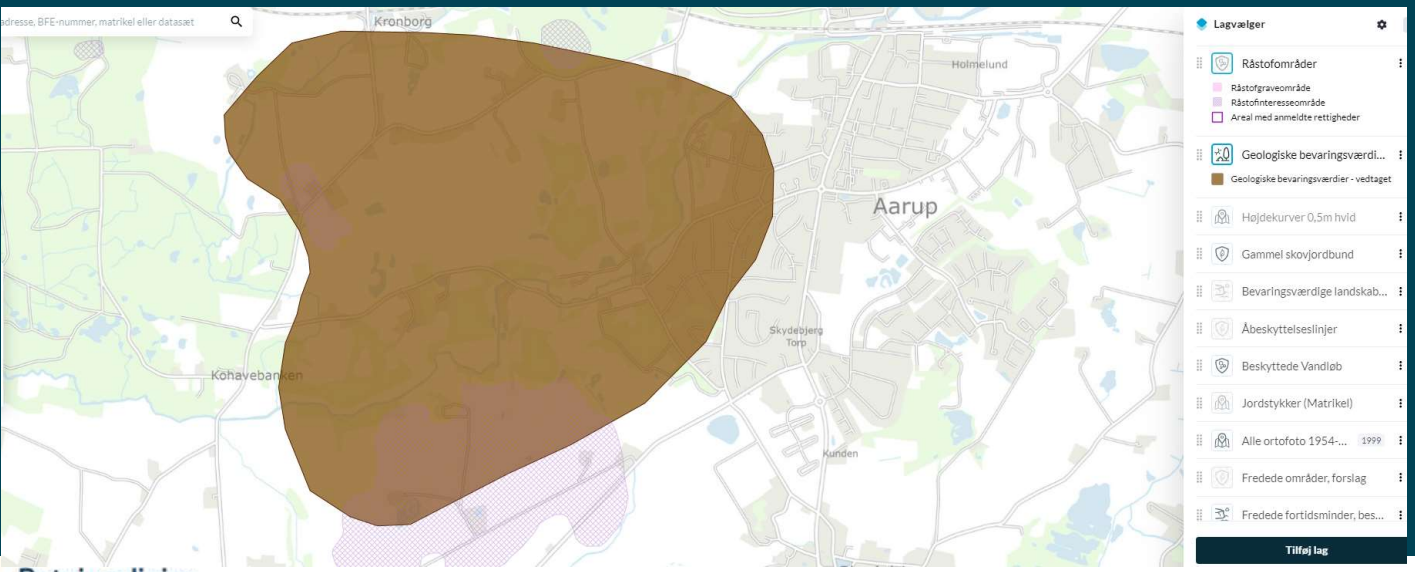
Danmarks Naturfredningsforening

Planmæssige udpegninger
Geologiske bevaringsværdier

Danmarks Naturfredningsforening

Retningslinjer

Retningslinjerne danner baggrund for sikring af de geologiske bevaringsværdier jf. planlovens § 11 a, nr. 17, herunder beliggenheden af områder med særlig geologisk værdi.

6.11.1 Geologiske landskabstræk

Nye anlæg må ikke forringe værdifulde geologiske landskabstræk, deres indbyrdes overgange og sammenhænge skal sikres. De må ikke sløres eller ødelægges af gravning, bebyggelse, tekniske anlæg, skovbeplantning eller kystsikring.

Planmæssige udpegninger
Friluftsliv og adgang

Danmarks Naturfredningsforening

Retningslinje for offentlighedens adgang

Offentlighedens adgang til kysterne og til oplevelsen af de bevaringsværdige landskaber skal sikres og udbygges.

Strategien omfatter hele Assens Kommune, men med et særligt fokus på fem indsatsområder:

- Helnæsbugten
- Lillebælt
- Brende Å
- Haarby Å
- "Flere vil bo her"

Helnæsbugten og Lillebælt rummer naturværdier af international klasse, som allerede i dag tiltrækker både turister og nye beboere. Fokus fastholdes på at øge mulighederne for oplevelser knyttet til kysten, havet, fuglelivet og andre af områdets rå og uberørte naturværdier.

Omkring Brende Å og Haarby Å er naturen enestående, varieret og ligger tæt på større byer. Her fokuserer vi på at fastholde og udvikle de biologiske værdier, øge adgangen til naturen og udvikle natur- og friluftsoplevelser.

Hvad kan en fredning?

Danmarks Naturfredningsforening

- Give mulighed for, at kommunen kan udføre naturpleje for at sikre biodiversiteten
- Sikre de landskabelige værdier
- Sikre mod f.eks. råstofindvinding og opsætning af solcelleparker og vindmøller
- Sikre eksisterende stier og skabe nye sammenhængende stisystemer

Hvad betyder det for dig?

Danmarks Naturfredningsforening

- En sikkerhed for, hvad der kan ske – og ikke kan ske – på naboejendomme
- Ejerforholdene ændres ikke
- Nedgang i handelsværdi erstattes (skattefri erstatning)
- Jagtrettigheder mm ændres ikke
- Haver bliver ikke berørt
- Stadig muligt at søge dispensation fra fredningen, hvis det der søges om ikke strider mod fredningens formål

Det videre forløb (1)

Danmarks Naturfredningsforening

- I er velkomne til at kontakte mig (lena@dn.dk, tlf. 3110 9537)
- Skriv gerne jeres kontaktoplysninger på rundsendt liste
- Vi vil gå i dialog med kommunerne – vil kommunerne være med til at rejse fredningssagen?
- Politisk behandling i kommunerne
- Udformning af konkret forslag i løbet af 2024
- Fremsendelse af forslaget til fredningsnævnet, formentlig i slutningen af 2024

Det videre forløb (2)

Danmarks Naturfredningsforening

- Fredningsnævnet fungerer som en slags domstol m. dommer og 2 lægdommere
- Fredningsnævnet udsender forslaget og indkalder til offentligt møde og besigtigelse
- Alle bliver hørt og kan sende skriftlige indlæg
- Fredningsnævnet træffer foreløbig afgørelse og indkalder erstatningskrav – eller kan afvise fredningen
- Fredningsnævnet kan ændre afgrænsningen og ændre bestemmelserne
- Fredningsnævnet træffer afgørelse om fredningens udformning og tilkender erstatninger
- Normalt inden for 2 år
- Man kan klage over afgørelsen og erstatningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet
- Hvis erstatningen samlet overstiger 500.000 kr., skal sagen automatisk til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Det videre forløb (3)

Danmarks Naturfredningsforening

- Miljø- og Fødevareklagenævnet fungerer også som en slags domstol Formand (juraprofessor), 2 landsretsdommere, 4 medlemmer udpeget af Folketinget
- Miljø- og Fødevareklagenævnet indkalder til offentligt møde og besigtigelse
- Alle bliver hørt og kan sende skriftlige indlæg
- Sagsrejserne kan kommentere på indlæg
- Miljø- og Fødevareklagenævnet kan ændre afgrænsningen og ændre bestemmelserne – eller afvise fredning – og tilkender erstatninger
- Man kan klage over erstatningen til en særlig Taksationskommission
- Man kan få en vis godtgørelse af dokumenterede udgifter til advokat eller anden rådgiver